• YIL 10 • SAYI 55 • 2012 / 3 • FİYATI 6 TL

10. yıl GAZİANTEP LIFE

Gaziantep'in en kapsamlı ve güncel şehir rehberi Gaziantep Life'da... İçinde; Müzeler, Ören Yerleri ve Görülecek Yerler, Park ve Bahçeler bölümleri ile...

Sosyal, kültürel, sanatsal etkinlikler, şehirdeki yenilikler, değişiklikler s.10, Kent'in en kapsamlı ve güncel şehir rehberi s.76, Sizden gelenler s.6, Etkinlik takvimi s.16, Kent'te okunanlar, dinlenenler s.75, Keyif Molası Mekanları s.72, İçinde Gaziantep olan Bulmaca s.74...

Gazişeh'rin Yeraltı tarihi de Yerüstü kadar zengin...

Hüsnü Alan; Hep sanatın içinde, herzaman sahnede...

Buyrun Dülük'te göl kenarı keyfine...

Duygularını resimle ifade eden Atölye...

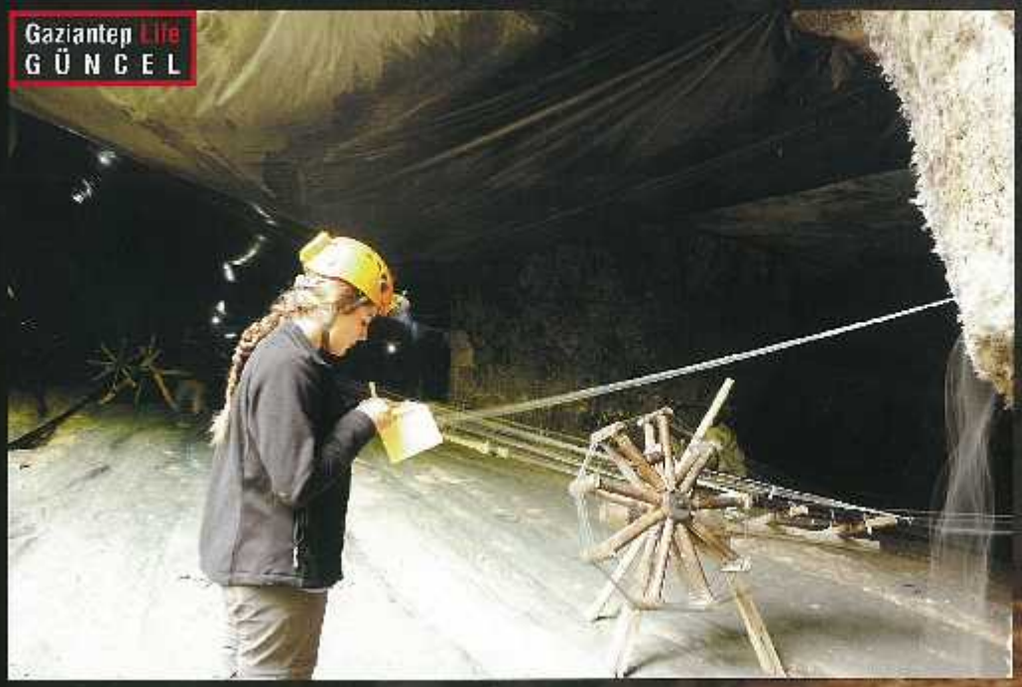
Uğurol Barlas; 40 yıldır bedeni dışarıda gönlü Gaziantep'te yaşıyor...

Kentimizde hangi anıt ve abideler yapılmalıdır?

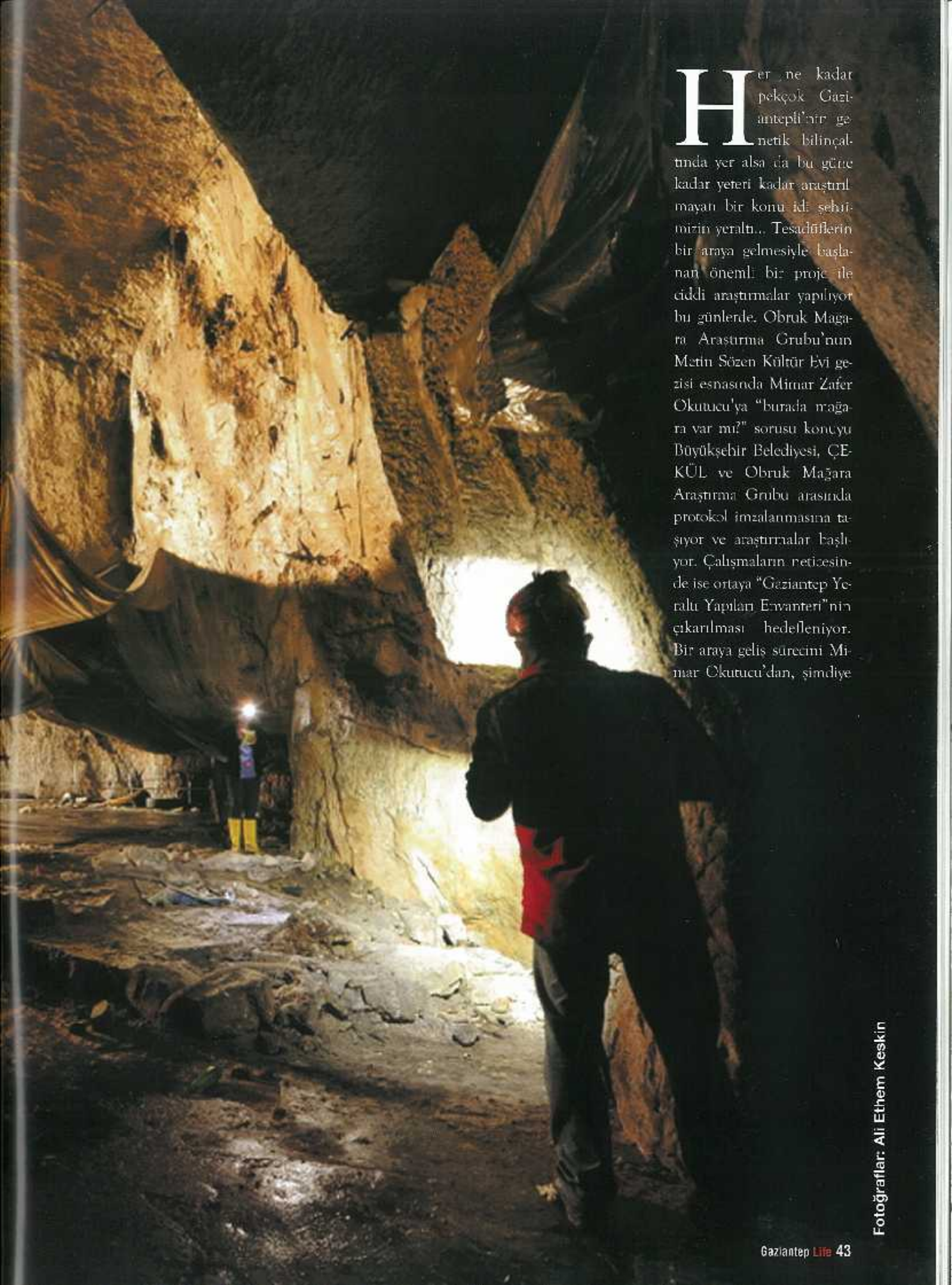
Yayın Tarihi:
Haziran Temmuz

Cumhur Seydi Api, Fersan Ercan, İlhan Aslanyürek, Ülker Beşe, Tamer Abuşoğlu, Tomris Kepkep, Mizyal Nacaroğlu, Bilge Kazaz, Fevzi Günenç, Akten Köylüoğlu ve Gözde Severoğlu köşe yazıları ile derginizde...

ISSN 1303-7332
9 771303 738204

Gazişeh'rin Yeraltı tarihi de Yerüstü kadar zengin...

Her ne kadar pekçok Gaziantepli'nin genetik bilinçaltında yer alsa da bu güne kadar yeteri kadar araştırılmayan bir konu idi şehrimizin yeraltı... Tesadüflerin bir araya gelmesiyle başlanan önemli bir proje ile ciddi araştırmalar yapılıyor bu günlerde. Obruk Mağara Araştırma Grubu'nun Metin Sözen Kültür Evi gezisi esnasında Mimar Zafer Okutucu'ya "burada mağara var mı?" sorusu konuyu Büyükşehir Belediyesi, ÇEKÜL ve Obruk Mağara Araştırma Grubu arasında protokol imzalanmasına taşıyor ve araştırmalar başlıyor. Çalışmaların neticesinde ise ortaya "Gaziantep Yeraltı Yapıları Envanteri"nin çıkarılması hedefleniyor. Bir araya gelis sürecini Mimar Okutucu'dan, şimdiye

Fotoğraflar: Ali Ethem Keskin

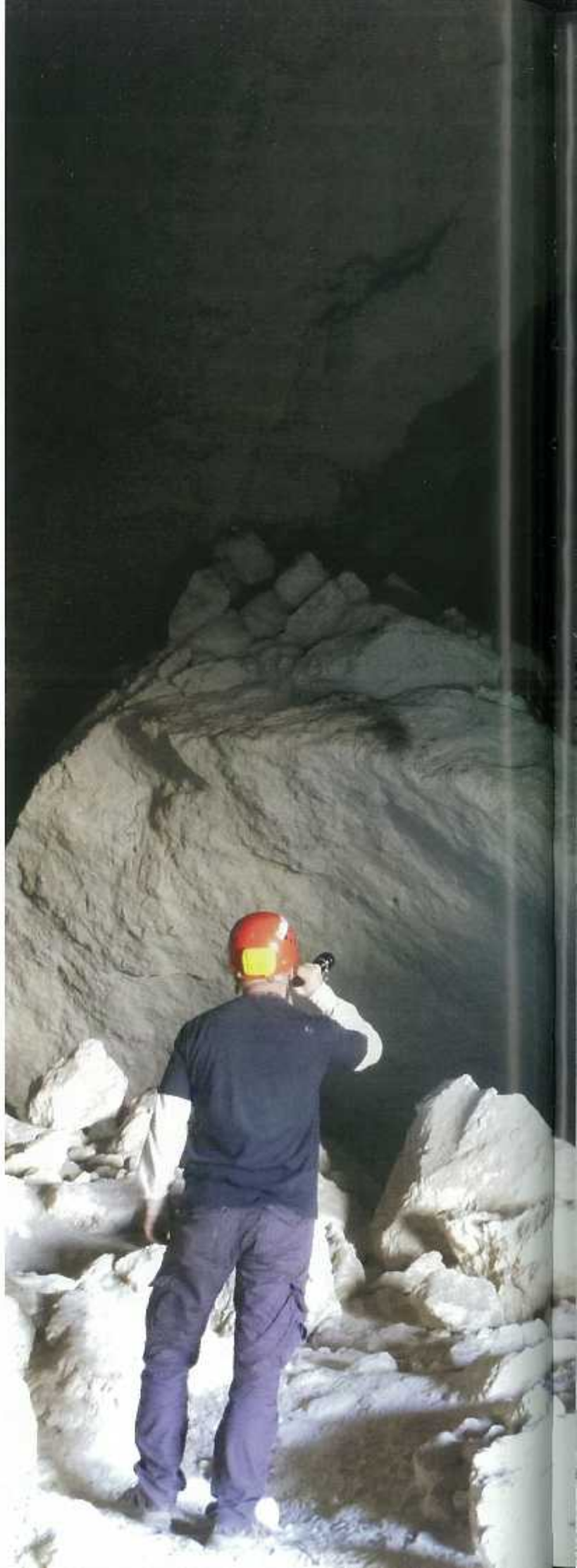
Zafer Okutucu

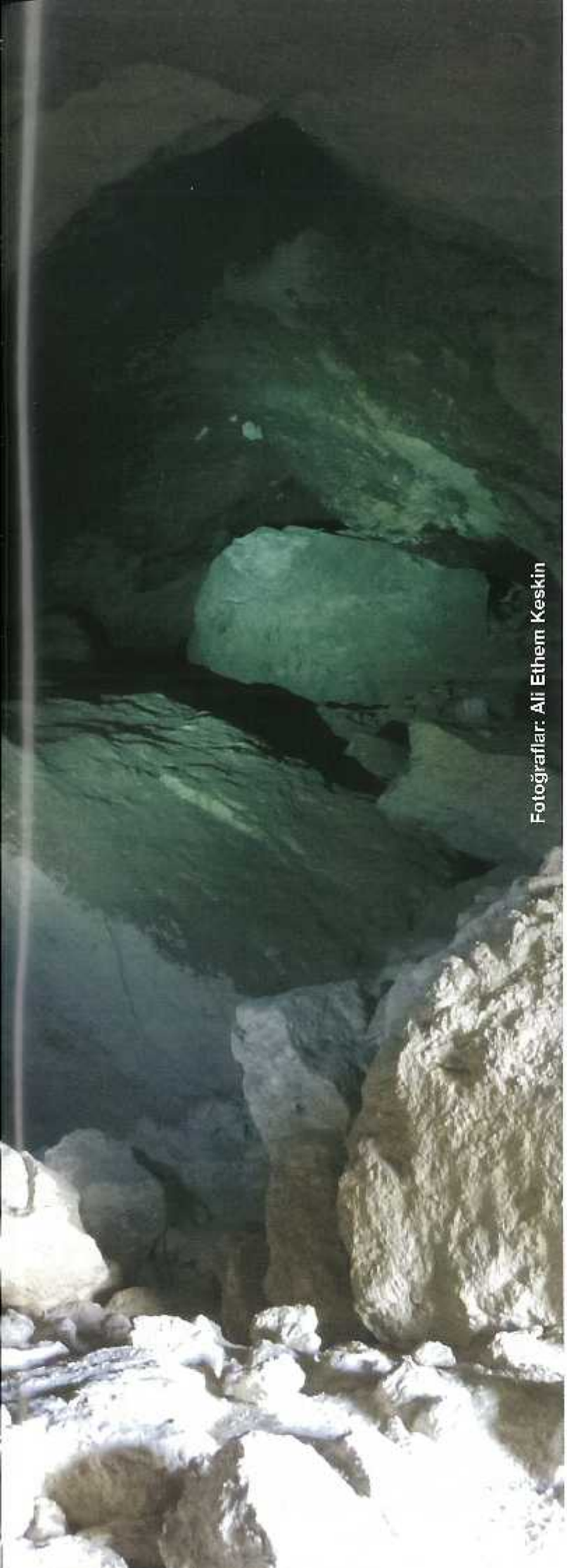
dek yapılan araştırmaları ve karşılaşılan ilginç olayları ise cadde ve sokaklarda pek karşılaşamayacağınız, daha çok yerin altında bulunmayı tercih eden ekibin dilinden aktarıyoruz...

Zafer Okutucu:
Bildiğiniz gibi son yıllarda şehrimizde tarihi ve kültürel miras konusunda oldukça yoğun çalışmalar var. Ancak bundan önce Gaziantep'in geçmiş tarihine şöyle bir bakarsak Gaziantep kalkolitik dönemden tunç çağına, Hititlerden Perslere, Kommagene krallığından Roma dönemine ve Bizanslılardan Osmanlı dönemine kadar gelen uzun bir zaman dilimine sahip bir yerleşim alanıdır. Ayrıca Mezopotamya ile Akdenizi, doğu ile batıyı birbirine bağlaması ve İpek Yolu üzerinde oluşu bu bölgede çeşitli medeniyetlerin yerleşmelerini veya buradan gelip geçmelerini sağlamıştır.

Böyle tarihi ve kültürel katmanlar üzerinde oluşan Gaziantep'te Çekül Vakfı danışmanlığı ve Büyükşehir Belediyesi'nin 2004 yılından sonra yapığı çalışmalarda bir çok bina korunup restore edildi. Ancak bu çalışmalar sırasında yer yer ortaya çıkan mağaralar, işlikler, atölyeler Gaziantep'in yer üstünde olduğu kadar yer altında da tarihi bir zenginliği olduğunu ortaya koyuyor. Gaziantep'in bu yer altı zenginliği günümüze gelinceye kadar çeşitli şekillerde anlatılmakta. Bunlar "kuyudan girer komşunun evinden çıkardık, kalede çeşidi yerlere açılan tüneller vardı, kalenin altında tatlı ve acı su vardı, evdeki kuyuları buzdolabı gibi kullanırdık."... Tabi bunları yaşayan görenlerde vardı veya büyüklerinden duyduklarını bize anlatanlarda. Bu anlatılanlar ve bazı bilgiler bizlerde Gaziantep'in yer altı yapıları ile ilgili bir çalışma başlatılması gerekliliğini düşündürüyordu.

Tam böyle bir proje çalışmaları düşüncesinde iken Obruk Mağara Araştırma Grubu ile tesadüf eseri tanıştık. Kendileri Maraş'ta doğal mağaraları çalışırken Gaziantep'teki tarihi dokularda yapılan çalışmaları görmek için şehrimize geliyorlar ve bu bina yani Me-

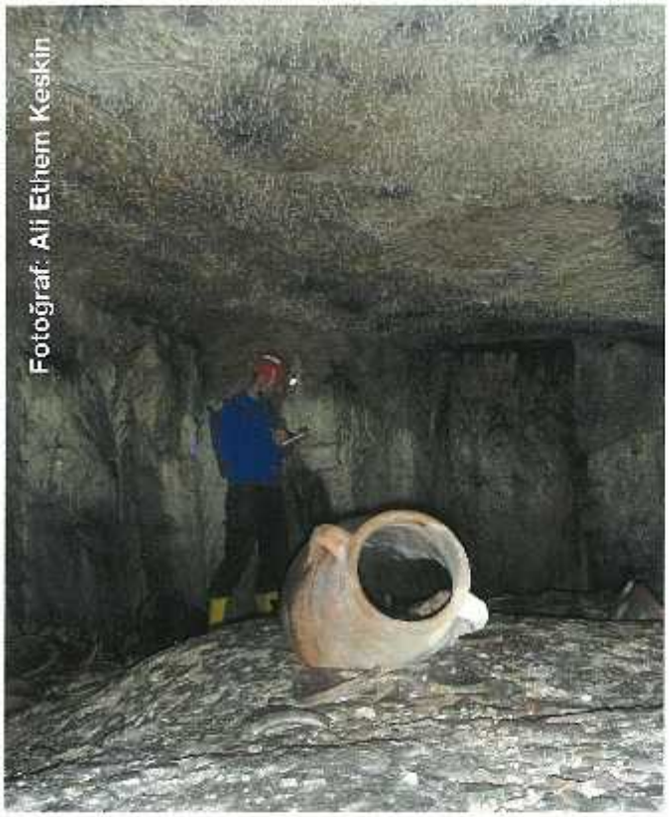

Fotoğraflar: Ali Ethem Keskin

tin Sözen Eğitim ve Kültür Merkezi dikkatlerini çekiyor ve görmek istiyorlar. Biz de ziyarete gelen bu dört kişiyi ilgili gördük ve yapılan çalışmaları anlattık. Daha sonra size mağaramızı gezdirelim dedik. Mağara deyince çok şaşırdılar ve o zaman açıkladılar; biz gönüllü bir mağara araştırma grubuyuz. Onun üzerine biraz daha ciddi boyutlarda Gaziantep'teki yer altı yapılarından bahsettik. Sohbetimizde bu konuyu bir proje haline dönüştürüp dönüştüremeyeceğimizi görüştük. Daha sonra yapılan görüşmelerde Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, ÇEKÜL ve Obruk Mağara Araştırma grubu arasında Gaziantep'teki yer altı yapılarının envanterlerinin yapılması için bir protokol yapıldı. Buradaki amaç mağaraların ölçülmesi, livasların yönlerinin ve uzunluklarının belirlenmesi, fotoğraflanması ve bu çalışmaların koordinatlı bir şekilde haritalarla çakıştırılarak yeraltı yapılarının mevcut durumlarının belirlemiş olması. 13 Ocak'ta başlayan bu çalışmalarda daha şimdiden bir çok mağara ve livaslar tespit edildi. Bunlarda girilebilenler ölçülerek fotoğraflanıp kayıt altına alındı. Şuanda Obruk Mağara Araştırma Grubundan 5 kişi ayda 3 gün olmak üzere Gaziantep'te çalışmalarını sürdürüyor.

Kış aylarında daha çok tespit çalışmaları yapıldı, çünkü biliyorsunuz bu sene kış şartları çok güç geçti. Yaz aylarında ekibi ve geliş süresini artırmak mümkün. Şu an suların içerisinde çalışılıyor, livaslar dolu ilerlenemiyor. Kuyulardaki su seviyesi çok yüksek. Yaz aylarında özellikle ağustostan sonra bu tespit ettiğimiz yerlerin çoğunda ilerleneceğini tahmin ediyoruz. Bu ekip mimar, doktor, öğretmen, öğrenci, işadamı, emekli ve gençlerden oluşuyor. Bu grup bu işi tamamen bir hobi olarak yapıyor. Aslında kendileri doğal mağaraları incelerken şehrimizdeki bu livas ve elle açılan mağaralar onların da dikkatini çekti. Yer üstü kadar yer altında da çok önemli tarihi bir zenginliğin ortaya çıkacak

olması hepimizi heyecanlandırıyor. Neticede önce bu konuda bir envanter oluşturulacak. Obruk Mağara Araştırma Grubu, ÇEKÜL ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin yapmış olduğu ortak protokolde 1 yıllık süre öngörülmekteydi. Ancak ekibin gönüllü oluşu ve Gaziantep'teki bu zenginliğin tahminlerin üzerinde olması bu süreyi uzatabilir. Türkiye'de benzerine rastlanmayan kastel ve livas olayı Gaziantep su yapıları için çok önemli. Bir veya birkaç kaynaktan doğal yollarla veya taş kanallarla çeşitli kotlardan aşarak suyu getirmek ve yapılan kasteller aracılığı ile kentin çeşitli bölgelerine suyu dağıtmak çok önemli bir belediyecilik hizmeti olarak değerlendirilebilir. Neticeyi hepimiz heyecanla bekliyoruz.

Ali Yamaç:

Birkaç sene önce "5N1K" programında da bana bu soru sorulduı neden yerin üstü değil de altı? Önce işte klasik yalanı söylüyorsunuz, yer altının da kendine ait bir doğası var, sarkıtlar, dikitler çok güzel falan diye, yalan tabi. O esnada çok kolay bir yalanım vardır ona kaçtım; ana rahmine duyulan bir özlemle -gayet Freud'eni bir yaklaşım- sıcak, karanlık ve hafif nemli vs. dedim. Ama, sululuk bir kenara şunu söylemek isterim; Doğada artık bir şey keşfedemezsiniz, her şey keşfedildi. Öte yandan, biz her hafta yeni bir keşif yapıyoruz. Buradan bahsetmiyorum ama bazı yerlere ilk defa ayak basan insanız. Dolayısıyla mağaracılık, yeteri kadar albenili ve hoş, insanın egosunu da okşayan bir his. Yani, daha evvelden keşfedilmiş mağaralara da giriyoruz aslında. Ölçeriz, envanterleriz ama, bir şeyi baştan keşfetmek çok keyifli.

Kahramanmaraş'ın kuzeyinde Döngel köyünün yakınlarında bir dağın tepesinde çalışıyoruz dört yıldır, Türkiye'nin en derin mağarası değil ama şu anda beşinci en derini o oldu ve devam eden en derin mağara. -650 metre ve gidiyor. Maraş'ın uçaklarında problem vardı, saatleri biçimsizdi dolayısıyla her sefer Gaziantep'ten gidip geliyoruz. Bu arada birkaç arkadaş geçen sene burada bir tur esnasında bir şekilde Zafer bey ile tanışmışlar. Ve de orada kısmen Zafer bey'e bahsetmişler. O arkadaşınız bana telefon açtı. Biz de Maraş'ta idik zaten "Zafer beyle muhakkak tanışın çok hoşsohbettir" dedi. Biz de geldik ve kültür evinde tanıştık. Kendisi bize bu livas sisteminden bahsetti, mağaraları konuştuk. Zafer bey anlatıı "eskiden yerin altından develer giderdi" falan diyor tabi ben de bu arada içimden "yok daha neler" falan diyorum. Bize bir deve park yeri gösterdi, sonra bir deve park yeri daha gösterdi. İlk oyuncak müzesinin altındakini gördük korkunçtu. Şimdi biz hep doğal mağara çalışırız fakat geçtiğimiz yıllarda farklı projelerimiz vardı Topkapı Sarayı ve Ayasofya'nın altını çalışık. Dolayısıyla bu tür insan yapımı yer altı yapılarına yatkınlığımız var. Doğal çalışmakla insan imalatı yeraltında çalışmak farklıdır. Kapodokya'yı falan da zaten biliriz ama oyuncak müzesinin altını gördük sonra Kastelbaşı'ndaki o rönevasyon yapılan yere de girdik. Hacimler de kor-

kunç, işçilik de korkunç. Derken protokol yapıldı, Çekül, Belediye ve bizim Obruk Mağara Araştırma Grubu. Biz bu işe gönül vermiş ve bundan gelir değil, üzerine para harcayan insanlar grubuyuz, herkesin başka işi var. Boş zamanımızda değil, daha çok mağaracılıkla uğraşırız. Şu anda burada bütün projelerimizi Çekül yürütüyor. Yapılan üçlü protokolün esası aslında Gaziantep'in yeraltı yapılarının envanterinin hazırlanması idi. Fakat biz bu çalışmaya başladığımız ilk anda şunu fark etrik; Gaziantep'in yer altı yapısı derken iki farklı yeraltı yapısından bahsediliyor. Birincisi yumuşak bir kireç taşı bunun altı kazıldığı zaman sertleşiyor yani hava ile temas edince, dolayısıyla herkes evinin altını bir defa kazmış bir tane depo kazanmış o çıkan malzemeyi de evde taş olarak kullanmış. Bunların bir kısmı birbirlerine bağlı tünellerle, bir kısmı bağlı değil dolayısıyla küçük büyük, orta boy bir atölye, depo, işlik, hatta fabrika çıkıyor. Hemen hemen büyük konakların her birisinde bir yeraltı yapısı var depo olarak veya işte işlik olarak falan. Çok büyükleri var, mesela bakırcılar çarşısının altında yüzlerce metrekare olanları var, bu bir grup. Asıl daha enteresanı bir de aynı yeraltı yapısının içerisinde yürüyen bir su kanalları sistemi var. Dut luktan gelen bir su kanalı olduğu biliniyor fakat bir iki tane daha gelen su kanalı var. Ve o livas denilen kanallar şehrin içinde taksim olmuşlar hem kuyularla su

• Forsan Ercan

Altın Ayaklı Kürsü

Merhabalar,

Türk Dil ve Edebiyatı Öğretmeni olarak sizlere 4+4+4'ün Gaziantep'imize eğitimde neler getireceğini, götüreceğini yazmak istedim. Sizlerle yeni tanışacağım. Umarım yazacaklarımı beğenirsiniz. Bu konu bir eğitimci olarak beni çok etkilediği için yazmayı kendime bir borç bildim. Sait Faik Abasıyanık'ın dediği gibi "Yazmasam çıldıracaktım."

Ben, Gaziantepliyim. Dedelerim de Gaziantep'le doğmuşlar, büyümüşler, Gaziantep Savunmasında görev almışlar. Anneannem de babaannem de Gazişehrimizde doğup büyümüşler. Anne tarafım Tabakhaneli, baba tarafım Karatarlalı. Ben, Karatarla'da doğup büyüdüm. Kısaca ailem bildiğim kadarıyla dört-beş göbek Gaziantepliclir. Gururla söylüyorum Gaziantep'imi çok severim. Gaziantep aşığıyım. Gaziantep kültürüyle yetiştim ve şehrime uzun ömek veren atalarım da mezarlarında rahat yatsınlar diye şehrimiz için elimden geleni yapmaya çalışıyorum. Eğitimci olduğum için eğitime ağırlık vermeye çalışıyorum. Benim dedem de (annemin babası) öğretmenmiş. O zamanlar öğretmenlere "muallim" denirmiş. Okur yazar kişi az olduğu için okur yazar bilgili kişiler kıymetliymiş. Dedem Şahinbey'le birlikte köprü başında Fransızları karşılamış ve savaşmışlar. Bozguna uğrayıp Tabakhane'ye eve gelmiş ve günler sonra tekrar silah kuşanıp yine gitmişler.

Neyse konumuz eğitim. Dedemi köye göndermişler. Ömrü oralarda eğitmenlikle geçmiş. Darül-Muallime'den (Erkek Öğretmen Okulu) 1918'de mezun olmuş. 1938'de Atatürk'ten birkaç ay sonra ölmüş. O zamanın şartları çok iyi değil tabii. Soğuk almış, tedavi görmüş, iyileşmiş sonra tekrar hastalanmış ve iyileşememiş. Köyde toplantıda soğuk alıp Gaziantep'e hasta gelmiş. En büyük çocuğu 16 yaşındaymış, (Fethi Yakıt) teyzem (Nevin Ahi) bebekmiş, hiç bilmez babasını. Ömür kısa ama yapılanlar büyük. Arkasında eğittiği kişiler idealizm, Fransızlardan kurtarılmış bir şehir, altı çocuk bırakıp gitmiş. Atatürk öldüğünde hasta yatağındaymış ve çok ağlamış çok. *"Bu memleket çok şey kaybedecek."* Demiş. Ali Ziya Yakıt dedem nur içinde yat. Haklı çıktın çok şey kaybediyoruz çok. (Keşke haklı çıkmasaydın)

Bana gelince. Babam beni 4. sınıftan sonra okula göndermeyecekti. (4+4+4) "Okuma yazma öğrendin artık evde otur, annene yardım et kısmetin çıkınca da evlendiririz, kız kısmına bu kadar okuma yeter, okuyup da Altın Ayaklı Kürsüye mi çıkacaksın" dedi.

Ben köyde, kasabada, gözden ırak bir yerde yaşamıyordum. Gaziantep in göbeğinde az çok mürekkep yalamış, görmüş geçirmiş kişiler içindeydim. Muhalazakar sayılabilecek bir aileden geliyordum. Abilerim okuyordu. Onlara söz yok Biri mühendis oldu, biri mimar; fakat kızlar okumazdı, yeterdi.

Oysa ilköğretim o zamanlar zorunlu ve 5 yıldı. 5. sınıf diplomamı bile almamı istemiyordu. Erkek erden de çıraklık yapsın para kazansın diye 4. sınıftan çıkarılanlar olmuştu.

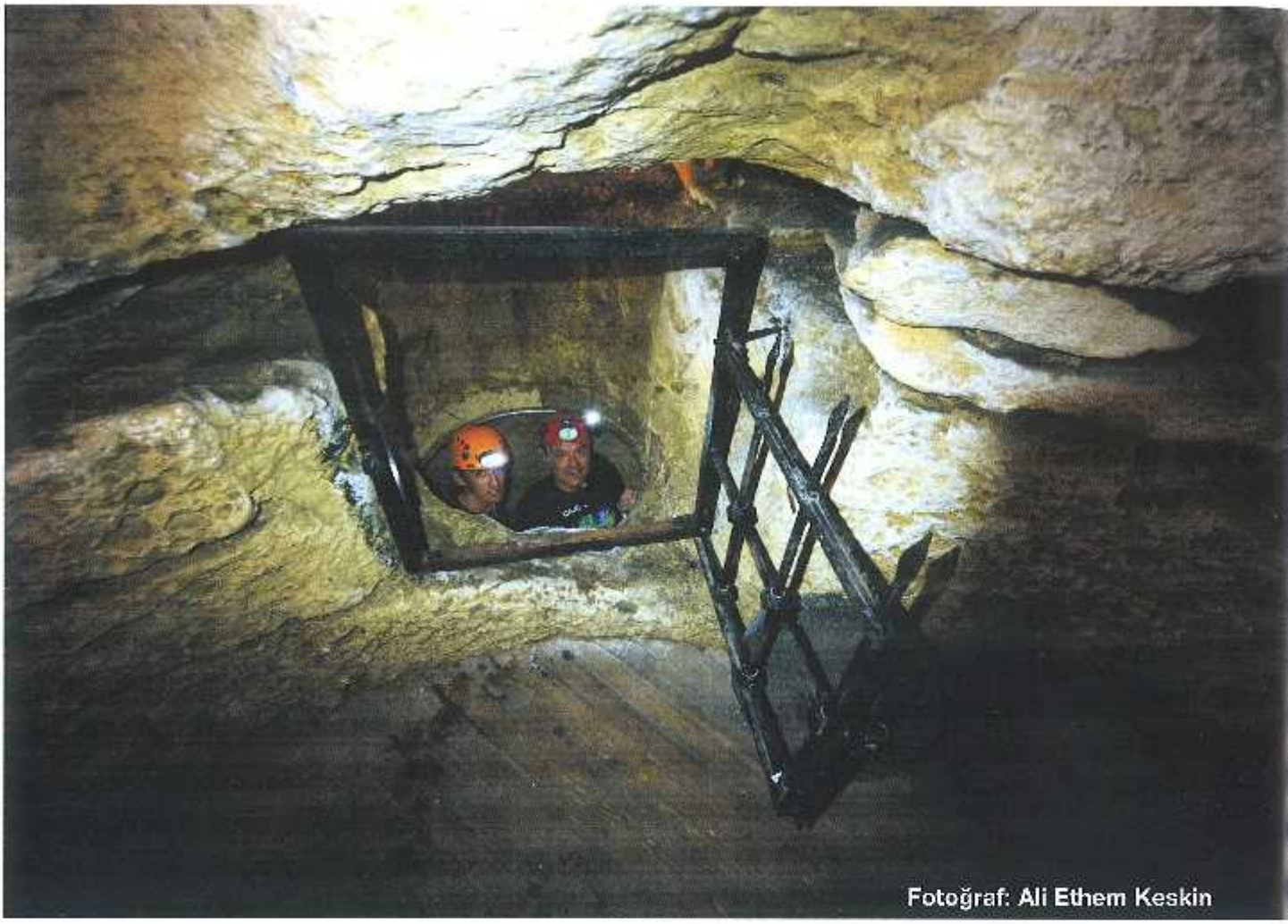
Benim akrabalarımdan sonradan ilkokulu dışarıdan bitirip diploma alanlar oldu; işe girebilmek için bunlara babam, amcam, halamın kızı da dahildir. (Benim bildiklerim)

Herkes benim gibi değil. Arkasında onu destekleyen bir annesi olmayabilir. (annem babamdan çok sözler işitti, çok gözyaşı döktü, ben okuyorum diye) Benim gibi direnemez, çalışamaz, yürekten isteyemez, bedel ödemek istemeyebilir, çevre baskısına dayanamayabilir, köyde olabilir, düşünemeyebilir daha aklıma gelmeyen bir çok neden sıralayabiliriz.

Söylemek istediğim şu ki 4+4+4 gelir düzeyi, eğitim seviyesi düşük bölgelerde erkek ve kız çocuklarının 4. sınıftan sonra okuldan alınmalarına neden olacaktır. Gaziantep'imizin eğitim seviyesini düşürecek, daha aşağılara çekecektir. Oysa bizim görevimiz eğitmektir. Sözlerimi Erdal Atabek'in eğitim hakkındaki düşüncelerine yer vererek bitiriyorum. Bu sözlere yürekten katılıyorum. Eğitimci olarak destekliyorum.

-Eğitim bilgilerin ezberletilmesi değildir.
-Eğitim, olgun insan yetiştirmek içindir.
-Eğitim, kültürlü insan yetiştirmek içindir.
(Ülkemizin eğitiminin böyle bir özü yoktur.)
-Eğitim, eleştirel düşünce için yapılmalıdır.
-Eğitim, özgür insan yetiştirmek içindir.
-Eğitim laik olursa evrensel nitelik taşır.
-Eğitim, düşünen insan yetiştirmek içindir.
-Eğitim, diploma ticareti değildir.
Erdal Atabek

Saygılarımla...

Fotoğraf: Ali Ethem Keskin

çekiliyor hem de kastel adı verilen biliyorsunuz ortak kamu kullanımı yerleri var havuzlar, abdesthaneler, çamaşırhaneler şeklinde, o apayrı bir sistem ve aslında çok yazık bu yeni inşaatlar dolayısıyla her tarafa tıkanmış, çökmüş yada kanalizasyon karışıyor. Türkiye'de bildiğim kadarıyla ikinci bir örneği yok. Dünyada da bir iki tane örneği var bu kadar etkileyici bir yapının. Dolayısıyla onu çalışmaya çalışıyoruz ama, maalesef dediğim gibi bir kanala giriyorsunuz on metre sonra çökmüş sağa dönüyorsunuz beş metre sonra çökmüş. Ne yapılacak bilemiyorum ve her gördüğümde de üzülüyorum. Birkaç tanesi biliniyor işte Pişirici kasteli biliniyor Ahmet Çelebi biliniyor, Fethullah camideki biliniyor ama bilinmeyen de bir yığın var, dolayısıyla su sistemi ve kasteller için bizler manevi destek isiyoruz.

Anadolu'nun bir çok yerinde ufaklı büyüklü yeraltı yerleşimi var yani sırf nerkesin bildiği Kapadokya'dan bahsetmiyorum. Ahlat'tan Karsu Orta Anadolu bir çok yerde yer altı yerleşimi var-

dır fakat bu kadar kapsamlısı, bu kadar sistem olarak birbirine bağlısı artı bir de üzerinde bir su siteminin beraberinde gidenini ne gördüm ne duydum, çok etkileyici. Bir an evvel, acilen kurumların ilgilenmesi lazım çünkü her yeni yapılan inşaatta bir şeyler kayboluyor. Belki şu anda bile öyle hiçbir izi kalmayacak çok üzücü aslında.

Şu anda temel olarak iki şeyi görüyoruz. Bir, birbirinden bağımsız, tekil olarak yapılmış yer altı işlik, depo fabrika gibi şeyler var küçüklü büyüklü onların zaten envanterini hazırlıyoruz harita üzerinde de yerleştiriyoruz o şekilde benekler halinde çıkacak ama birbirleriyle bağlantıları çok zor. Şehrin eski kesiminde benekler ha-

linde mağaraları göreceğiz. Su sisteminde geliş yönleri belli, hatlar belli ama, bağlanmıyor maalesef. Dolayısıyla ikisini de ayrı ayrı haritalarda göreceğiz. Bundan sonrası da kurumların işi.

Ali Ethem Keskin:
Ben elektronik yüksek mühendisiyim ama şu anda turizm ile uğraşıyorum. Bir şirkette üst düzey yönetici olarak çalışıyorum. Böyle durumlarda izin alıyorum, bazı projelerde de şirket sponsor oluyor. Biz bu işi fedakarlıkla yapıyoruz, çünkü herkes her projeye gelemiyor. Mesela bazı arkadaşlarımız şu anda buraya gelemediler ama bir sonrakine gelirler. Biz genelde Cuma Pazar arası çalışıyoruz. Gaziantep'in özellikle taş yapı evleri beni çok etkiledi. Zaten Gaziantep'in beni ilk etkilemesinin sebebi arkadaşım butik otel açmışı burada, Anadolu evleri. Dolayısıyla ben ilk onun otelinde kalarak Gaziantep ile tanışım. Sonrasında her fırsatta Gaziantep'in havasını solumak istedim, geldim, gezdim. Bu proje de çok tesadüf oldu. Şu anda haritada su yolları belli zaten. Önemli olan tahmin ettiğimiz yerlerde de bu livas girişlerini bulmak. Şimdi projede bizim hayranlık duyduğumuz nokta şu; her evlerin yanında bir kuyu var ve bu kuyu livas dediğimiz o su kanalı sistemiyle birleşiyor, yani yukarıdan mı açıp tam kuyuya denkleştirdiler, yoksa aşağıdan mı yukarıya o nokta biraz şu anda soru işareti bunun arkeologlar tarafından incelenmesi lazım. Bu çok açıkta kalan bir

• İlhan Aslanyürek

Gaziantep Yeraltı Araştırmaları: Bilinmeyen Gerçekler...

İlimizde son sekiz yıldır bir çalışma, bu çalışmayı anlatan söylenler hep güncemde. 7500 yıllık tarih ve kültür yolu, müzeler kenti Gaziantep ama Türkiye Müzeler sıralamasında sıralamaya bile giremeyen Gaziantep. Bizde Marka Şehir Gaziantep gibi söylemler elbette güzel, yapılan işler de yok mu? vardır.

Bir de yeraltı zenginliğimiz var. Yakın bir zamanda Şahinbey İlçe belediye başkanımız Ömer Can'ın binlerce kamyon dolusu çölgu malzemesiyle doldurduğu mağaralarımız buna ek olarak yer altı su zenginliğimizi oluşturan su yolları livas arımız, pınar arımız yer altı kesitli kuyularımız.. Büyükşehir Belediyesi bunları gün yüzüne çıkarmak bunları bir envanter üzerinde toplamak istiyor. Bunun için de Obruk Mağara Araştırma Grubu derilen mimar ve mühendislerden oluşan bir ekibe verilmiştir bu iş. Ekip teknik olarak dört dörtlüktür, onların hiç hataları yoktur. Hata nerede biliyor musunuz? Ben yaptım oldu düşüncesi. Büyükşehir Belediyesinin emrinde kadrolu mühendislerinin Belediye Başkanınca her şeyi bildikleri düşüncesinde sabit olması ne kadar güzellikler varsa hepsini yok etmektedir. Bizce bu mühendislik bilgisi ile her şeyi bilmiyorlar ki aşağıda anlatacağım tablo çıkıyor ortaya. Gaziantep'le ilgili projelerde halkı yanınıza almazsanız onları dışlar adam yerine koymazsanız başarılı olamazsınız heo cılız kalırsınız hep yalnız kalırsınız bu proje de öyle olmuştur. Birkaç kişinin anlatımlarına değer verdirek onlara inanılarak yola çıkılmıştır ve bu proje hüsrana uğratılmıştır. Bu proje düşünülüp yapılsın onayı çıktıktan sonra yapılması gerekenler şunlardı ama yapılmadı.

1. Son 40 yıl içersinde Gaski'den emekli olanlardan hayatta kalanları bulup bu konuda ne biliyorlarsa bildiklerini kuyu ve mağara ise olay yerince göstererek hem anlattığı yazılmalı hem fotoğraflanıp raporlanmalı idi.

2. 51 merkez mahalle muhtarlarına anket kağıtları çıkmalı idi, bu kağıtlarda şu sorulara yer verilmeli idi. Mahallemizde eski Antep evi kaç adettir, bunların içlerinde hayatlarında keston kuyusu var mıdır, var ise bu evlerin mahalle sokak ve kapı numaralarını telefonlarını, sahiplerinin kim olduklarını bildiren bir bilgi anket formu ile birlikte muhtarlıklardan istenmeli idi. Muhtarlıklardan aynı bilgi mağaralar için de istenmeli idi.

3. Gelelim keston su kuyularına. Keston cümlesinin anlamı sert kireç taşı keymik taş keymik kayadan yuvarlak olarak oyularak veya eşilerek su çıkartılan kuyulara keston kuyuları deniliyor. Bu kuyuların 1970 yılına göre 9240 adet özel kuyu bulunmakta idi. 320 de özel kişilerin kuyusu var idi. Ç tarihlerde yaşayan Gaziantep nufusunun dörtte üçünün bu bağları var idi. Bu bağların dörtte birinde su (keston kuyular) var idi. Bunlar bu sayımın dışındadır bunları da bir tespit edebilsek eğer gerçek sayı çıkar şimdi Gaski'ye soruyorum bunları biliyor musunuz... Antep evlerinin bir çoğunda su kuyuları doldurulmuştur açılması doğru olur.

4. Belediyenin şehir içme suyu için açtığı kuyular kaç tane idi, hangi semtte idi adları neydi o kuyular adları ile kaç mahalleyo su verirdi bu mahalleler adları ile hangileri idi. Gaski'ye ait kaç tane su deposu depolama istasyonu varıdı ilimizde bunlar hangi semt veya mahallede idi isimleri neydi.

5. Cumhuriyet tarihimizden bu yana Gaziantep'te özellikle Alleben Sacur deresi içinde, kenarlarında akar pınarlar, buna Kadıdeğirmeni, Batalhüyük ve Kavaklıktaki pınarlar da dahil kaç tane pınarımız vardı, bunların sırası ile adları ne idi, şu an Kavaklık ve Alleben deresinin hangi kısımlarında idi, Kadıdeğirmeni pınarının altında bir su deposu vardır Kadıdeğirmeni pınarının suyu bu depoya akmaktadır bu depo nun adı nedir, kaç mahalleye su vermektedir. Batalhüyük Pınarı sonradan caddeleri toprak kumla doldurup yüksek tutunca Batalhüyük pınarı da kuyu seviyesine düştü bu kuyu Gaziantep'teki bir çok mahalleyi besledi, bu kuyu veya pınarın suyu hangi su deposu su istasyonunda toplanıp hangi mahallelere su verilirdi. Bu mahallelerin adları nedir, Batalhüyük pınarı veya kuyusu şimdilik benim bildiğim kadar ile elektrik harcanarak motorla su çekilip Alleben deresine veriliyor Alleben derenin suyu bu mudur yoksa Alleben göletinden da bu dereye su verilmekte midir.

Kavaklığın üst tarafında Botanik Bahçesinin kapısının tam karşısında bir betonarme edilmiş bir su deposu bulunmaktadır bu deponun 10 metre uzağında olan Kavaklığın deresinde idi buradaki su derenin solunda berrak bir pınarı bu pınarın suyu da dereye verilmesi çok görülmüş bir depo çinde toplanmıştır bu pınarın sizce adı ne idi ne maksatla buraya su deposu yaptırılıp su buradan alınmıştır, kaç mahalleye verilmektedir. Bir taraftan elektrik harcayarak Batalhüyük kuyusundan Allebene su akıtılıyor diğer taraftan normal Alleben deresine akan pınar depoya alınıyor bu durum niye birbiriyle örtüşmüyor. Hunamızda 2 adet pınar vardı bu pınarın suları Küsgette bulunan bir kuyudan gelirdi. Şimdi pınarlar yok, adı geçen kuyunun adı nedir Küsgetin neresindedir fasıl mi yoksa o da mağaralar gibi doldurulmuş mudur? Bu ilde doğup büyüyen bu ilde yaşayan bir Antep sevdalısı olarak soruyorum ey Gaski İşte bunları bilip de halka taşımadığın için sınıfta kaldın diyorum.

Obruk Mağara Grubu Ocak ayında Antepe geldiklerinde hem rüzgarlı bir soğuk hava ile yağmur bir arada idi onları o gün tanıdım KUDEB müdürü Muhittin bey arabayla beni aldırdı ekibi Dutluk'a götürdüm ama yağmurdan istediğimiz yere gidemedik, Gaziantep suları ile elimde biriktirdiğim sınırsız bir fotoğraf ve yazı koleksiyonuna arşivine sahibim. Obruk ekibine lazım olanları verdim sonradan da onlar nihai kopya aldıktan sonra bana geri verdiler. Ben Obruk ekibinin Ocak ayındaki Antep'te bu iş için geldikleri araştırmaya da katılacağımı yetkililere söyledim. Peki demelerine rağmen ben çağırmadılar her nedense Mayıs ayı içersindeki gelişi araştırmalarında da almadılar ancak aralarına aldıkları bir arkadaşıma telefon et sor Dutlukta Karataşın altındaki denizin kaynağı yeri nerede söyler misin bana telefonda böyle sorulmasına çok üzüldüm.

Gaziantep'in tarih boyunca içme suyu olayına yıllarımı verdim hala araştırıyor bilgi topluyor arşivliyorum, onlar ne yapıyor? Gaski Gaziantep'in tarih boyunca su soruru adı bir kitap yayınlamalı veya aylık dergiler çıkararak parça parça bu konuyu işlemeli. Gask eğer bunu yaparsa su konusunda arşivim onlara her zaman açıktır.

Havva Yıldırım Çoltu

konu fakat bu yöntem nasıl yapıldıysa akıllara zarar bir yöntem. Dün biz İl Sağlık Müdürlüğü'ne girdik, orada bir sarnıç var sarnıca dar borulardan su giriyor mesela o şekilde oradan lavasa bir geçiş yok, bu önemli. Bazı şeyler izin veriyor, bazı şeyler izin vermiyor. Mesela tamamlayamadığımız geçişler var. İşte hijyen sorunundan dolayı giremediğimiz yerler var. Mesela ben geçenlerde bir kebapçının karşısından bir lavasa giriş yaptım ama çok sağlıksız koşullar. Dolayısıyla bu tip engellerle de karşılaşıyoruz. Şu anda projenin çok başındayız fakat biz bir harita çizdiğimiz için şimdi hangi kanal ne tarafa gidiyor onları çok iyi görebiliyoruz. Kanalların uzunluğu, nereden kırılıyor falan bu bilgileri topladıktan sonraya ortaya eminiz farklı pencereler çıkacak. Şu anda benim en çok merak ettiğim bu sistem ilk gününde nasıl yapılmış yani aşağıdan yukarıya doğ

nu mu kuyuları kazmışlar, yoksa yukarıdan aşağıya mı hani bugünkü teknoloji ile bile zor bunu tutturmak. Düşünüyorum bana göre aşağıdan başlanarak yapılmış ama evi nasıl onun kenarına isabet ettirmişler. Ya evleri yapmadan önce alt yapıyı yaptılar ondan sonra evi oraya inşa ettiler ki en mantıklısı o gözüküyor. Kuyuyu yapıyor ondan sonra evi oraya yapıyor tamam şimdi kuyuyu yaptık evi yapabiliriz diye en mantıklısı öyle. Bakalım ortaya neler çıkacak. Güzel anılarla çalışıyoruz tabi. Mesela otel odasının içinden kuyuya iniyoruz, doktor odasının yanından işte çocuk polikliniğinin içerisinden aşağıya iniyoruz. Çok ilginç kareler çıkıyor ortaya. Bu arada ben Arlas dergisinin fotoğraflarını da çekiyorum.

Havva Yıldırım Çoltu:
Yaklaşık altı yıldır mağaracılıkla uğraşıyorum. Aslında Ankara'da başladım daha sonra İstanbul'a yerleşince Obruk Mağara Araştırma Grubu ile tanıştım ve çalışmalara başladık beraber. Buradaki ilk çalışmalara yurt dışında olmam sebebi ile katılamamıştım. Bu çalışmaya gelmeyi çok istemiştim çünkü heyecan verici bir proje. Tarihi doku, yer altı, o mühendislik mimarlık harikaları beni heyecanlandıracaktı ve bir an önce bu projenin içinde olmak istemiştim. Neticede geldim ve buradayım. Ben aslında öğretmenim, dil dersleri ve-

Sencer Çoltu

riyorum fakat bu projede yer almaktan mutluluk duyuyorum. Burası bambaşka bir coğrafya, yardımsever bir halk. O açıdan da çok keyifli burada çalışmak. Bir şey sorduğumuzda hemen bir açıklama yapmaya çalışıyorlar, ilgili kişiye ulaşmaya çalışıyorlar. O tabi keyifli sonuçta zaten keyif aldığınız bir işi yapıyorsunuz bir şeyleri ortaya çıkarmaya çalışıyorsunuz onlarda bu işin içinde olmaya çalışıyorlar, her şeyden önce ilgili meraklı bir gözle bakıyorlar boş bakmıyorlar. Biz hem eğleniyoruz hem iş yapıyoruz. Hepimiz bir tahmin yürütüyoruz nereden ne çıkacağına dair sonra kiminki tutacak diyerek çalışmalara başlıyoruz çok keyifli yani.

Sencer Çoltu:

Ben yazılım, bilgisayar işi ile uğraşıyorum. Buraya ikinci gelişim. Gaziantep güzel bir coğrafya. Benim ilgi alanım doğal mağaralardı fakat burası bambaşka bir çalışma alanı. Ekibimiz bahsetti yapılanlardan. İlginç kareler ve unsurlarla yerin üstünden bilgiler alarak yer altında ilerliyoruz. Gaziantep hakikaten bambaşka bir coğrafya, bizlerde çok merak ediyoruz çalışmalarımız neticesinde ortaya nasıl bir tablo çıkacak diye. Bekleyip göreceğiz. Yaz aylarında da zannediyorum buraya geliş süremiz ve ekibimiz genişleyecek. Burada çalışmak çok keyifli.

Biz de Gaziantep'in Dergisi olarak çalışmaların sonuçlarını ve merakla bekliyoruz ve tabii ki yine bu sayfalardan sizlere aktaracağız...

• Ülker Beşe

Sokak Çocukları

Ben bu deyimi hiç sevmiyorum. Onların da bir evi vardır. Doğup büyüdükleri sokaklarında koşup oynadıkları çığlıklar attıkları, kavga ettikleri bir sokakları ve orada iyi kötü bir evleri vardır ve orada yaşamaktan mutluluk duyarlar. Anneleri, kardeşleri iyi kötü bir babaları belki daha başkaları da orada yaşarlar. O çocuklar gündüzleri babaları ve anneleri ile kâğıt ve hurda toplarlar ve onların da bir kuralı var. Çöp kutularının önüne gelince kendi neyi toplayacaksa o çöp kutusundan onu seçer alır, çünkü herkesin ayrı bir branşı vardır. Bazıları yalnız kâğıt toplar. Bazılarının o hurda arabalarının üç tarafında torbalar asılı olur. Her torbaya konacak eşya ayrıdır. Kimine kâğıt kimine boş şişeler, kimine naylon parçaları kimine demir, teneke parçaları, kimine alüminyum ve şeker kâğıtları yani satılıp para edecek ne varsa toplarlar. İşittiğime göre herkesin ayrı bir depo yeri varmış ve topladıkları hurdaları orada biriktirir günü gelip müşterisi çıkınca satarlarmış. Bunlar başka bir şey bilmiyorlar ki. Gözlerini dünyaya açar açmaz sanki o hengâmenin içinde yaşamaya başlıyorlar. Gördükleri başka bir şey yok. Bazen büyücek bir bez sofra ile anneleri onları sırtlarına sarar, ara sıra oturur meme verir sonra yine sırtına sarar her işlerini öyle görürler. İşte onun için bu sokak çocuğu deyimini hiç sevmiyorum. O çocuklar biraz büyüdükten sonra elbette sokağa çıkacaklar çünkü bir oyuncakları meşgul olacak hiçbir şeyleri yok ki ne yapsınlar. Onlar da temiz giyecekler, sıcak yemekler, rahat yataklar isterler ve böyle düşünmekte haklılar da ama düşünmek hiçbir şeye çözüm değil. Annelerinin babalarının en küçük belirli bir işleri yok ki. Güzel günlerden bir gün parkta otururken o çocuklardan birisi masamıza geldi. Masamızdaki yiyeceklerden birkaç parça toplayıp ona verdik, karnım tok deyip almak istemedi. Ben kendi hesabıma çok üzüldüm. Bir patavatsız ***"hem sokakta geziyorsun verdiğimiz yiyecekleri almıyorsun hem de elindeki yara bantlarını sakızlarını satmaya çalışıyorsun"*** diye bir şeyler söyledi. Çocuk nemen dikildi; ***"Bizler araba camı siler, yara bandı satar, mendil ve peçete satar evimize para götürürüz. Bunlar çok zor şeyler. Bazı kimseler niye okula gitmiyorsun diye bizi ararlar. Ne olacak işte sokak çocuğu sokağa alışmış derler. Biz nasıl okula gideriz. Bizim hiçbir şeyimiz yok ki biz bunları satıp eve ekmek götürüyoruz. Belki biz okula gitsek kurtuluruz ama onlar aç kalır. Siz benden şimdi sakız, yara bandı ve mendil alın."*** Dedi. Masada kimseden çıt çıkmadı. O büyük yürekli çocuk bize söyleyecek söz bırakmamıştı. O küçük çocuk çok haklı idi. Babaların ve annelerinin bir işi olmalı idi ki bu küçük çocuklar da kenclerini rahat hissetsinler. Belediyeler bu çocuklar için el beceri kursu açıyorlarmış. Acaba onlar ne kadar başarılı oluyor. Onların elinden tutacak onlara yol gösterecek bir şeyler öğretecek birileri olmalı. Geçenlerde gazetede okumuştum. Emekli bir öğretmen bu çocuklar için evinde kilim dokuma kursu açmış, zor yokmuş o çocuklar yine ufak tefek satışlar yapıp sonra gelip kilim dokumayı öğrenmişler ve azda olsa bir meslek sahibi olmuşlar. Onları kırmadan incitmeden hayata hazırlamak, onları rencide etmemek için ne kadar güzel bir yol. Belki o yaşları küçük ama kalpleri büyük çocuklar için bu nasıl büyük bir yardım. O çocuk biliyor ki parklarda kalabalık yerlerde satışını yapıp bir ekmek parasını kazandıktan sonra o emekli öğretmenin evinin arkada kendini beklediğidir. Bu bekleyiş o mimik çocuk için arkada bir dağdır. Bir güvencedir, başı sıkışınca başvuracağı bir yerdir. İşte bu çocuklara bu güvenceyi verebilirsek onları düzgün bir hayatın içine çekebilirsek belki birkaç tanesini kurtarabiliriz ve esas anne babalarına ufak da olsa birer iş bulmalıyız. Hiç olmazsa, hiç olmazsa bir ekmek bir kuru ekmek alacak bir geliri olmalı. İtalya'da askıda ekmek diye bir olay varmış, evine ekmek alan kimseler bir tane daha alıp poşetle askıya asarlarmış. İhtiyacı olanlar gelir o ekmeği alırlarmış. Ne kadar güzel bir uygulama. Keşke buralarda da böyle bir adet olsa ve belki o çocukların ekmek parası diye çırpışmalarına bir nebze faydası olur. Keşke her güzel düşünce hakikat olsa. Güzel günlerde buluşmak dileğiyle hoşçakalın.